

פרשת שמות תשפ"ד – הגיבורים מקדשי השם ממצרים ועד דורנו

1. הרבי מליובאוויטש (כפר חבד 569 עמוד 43): צריכים להכניס בתכנית הלימודים מסגרת קבועה לספר לתלמידים על קידוש השם, איך אחינו בדורות הקודמים מסרו נפשם בדברי ימי ישראל. בשנים קדמוניות היה ענין זה ידוע ומפורסם, וההרגש בזה היה גם אצל ילדים, ובזמן האחרון עניין זה כאילו נשכח. צריך לעורר רגש זה על ידי סיפורים מעניינים אלו, אבל לא באופן שיביא לעצבות ח"ו.

2. **שמות ג:** הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרת להם אלוקי אבותיכם שלחני אליכם, ואמרו לי מה שמו, מה אמר אלהים: ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ... אהיה שלחני אליכם ... ויאמר עוד אלוקים אל משה כה תאמר אל בני ישראל ... זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר - **רמב"ן שם:** בקש שידיעהו מי השולח אותו, כלומר באי זו מדה הוא שלוח? האם במידת 'אל שדי' שעמדה לאבות או ב[שם 'הויה' שהוא] מידת רחמים שתעשה בה אותות ומופתים מחודשים? ... והודיעו שהוא שלוח במידת הדין אשר במידת הרחמים [דין שנובע מרחמים מכוסים] ואמר 'כה תאמר לבני ישראל 'אהיה' שלחני אליכם' ... כי השם 'אהיה' הוא [אותיות 'הויה'] מדת רחמים וידעו כי יחדש אותות ומופתים בעולם... והרב (הרמב"ם) אמר במורה נבוכים (א סג): 'אהיה אשר אהיה - הנמצא אשר הוא נמצא' ... כי יש נמצא ראוי להימצא שלא היה נעדר ולא יהיה נעדר. ולדעת אלה החכמים אמר הקב"ה למשה ... שיפרוט להם ראיות שכליות אשר בהם יתקיים אצל חכמיהם זה השם כלומר המציאות או הקיום.

רש"י: 'אהיה אשר אהיה' - אהיה עמם בצרה הזאת אשר אהיה עמם בשעבוד שאר מלכויות [כמו שפירש רש"י לעיל: 'וירא מלאך ה' אליו מתוך הסנה' - משום עמו אנכי בצרה]. 'זה שמי לעלם' - 'לעלם' חסר וי"ו, לומר העלימהו שלא יקרא ככתבו, 'וזה זכרי' - למדו היאך נקרא (כתוב 'הויה', אבל נקרא 'אדני') - **ליקוטי שיחות כו/23:** 'ואמרו לי מה שמו' - הם ישאלו מיד איזה שם והנהגה זו, שמאפשרת גלות איומה והטבעת תינוקות על גבי תינוקות רחמנא לצלן? ומה אומר אליהם? הקב"ה עונה: 'אהיה עמם בצרה הזאת' - אני נמצא איתם בתוך הצרה, כמו שפירש רש"י לעיל, 'שה' מתגלה מתוך הסנה משום עמו אנכי בצרה. עוד מוסיף: 'זה שמי לעלם וזה זכרי' - לעתים מידת הרחמים נעלמת ולכן קריאת השם היא בדרך אחרת מהנכתב, אבל רק הקריאה אחרת והמהות היא רחמים.

3. **רמב"ם יסודי התורה ה:** כל בית ישראל מצווין על קדוש השם הגדול, שנאמר 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' ... כיצד כשיעמוד עובד כוכבים ויאנוס את ישראל לעבור ... על עבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכת דמים ... יהרג ואל יעבור. **שם מלכים ז, טו:** כשיכנס בקשרי המלחמה, ישען על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה וידע שעל יחוד השם הוא עושה מלחמה ולא יירא ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו .. וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו **לקדש השם** בלבד - מובטח שלא ימצא נזק.

בבא בתרא י, ב: יוסף בן רבי יהושע בן לוי חלה [במוות קליני]. התעורר וחזר לחיים. אמר לו אביו מה ראית? עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה... ושמעתי שהיו אומרים הרוגי מלכות אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן. מי הם ... הרוגי לוד - **רש"י:** לזליינוס ופפוס אחים שהרגם (טורנוסרופוס) הרשע בלודקיא ... על ידי גזירה שנגזרה על ישראל להשמיד על שנמצאת בת מלך הרוגה וחשדו את ישראל עליה ועמדו האחים הללו ואמרו מה לכם על ישראל אנו הרגנוה.

תורת כהנים אמור: כל המוסר עצמו על מנת לעשות לו נס - אין עושים לו נס, ושלא לעשות לו נס - **עושים לו נס.** שכן חנניה, מישאל ועזריה אמרו לנבוכדנצר: האלוקים שאנו עובדים אותו יכול להצילנו מהאש היוקדת וממך, וגם אם לא - לא נעבוד את הצלם שהקמת [ואכן נעשה נס ויצאו שלמים]. וכשתפס מריינוס את פפוס ולזליינוס [הרוגי לוד], אמר להם: אם אתם מעמם של חנניה ומישאל יבוא אלוקים ויציל אתכם. אמרו לו נבוכדנצר היה מלך הגון [שפעל בשליחות ה'] וראוי שיעשה נס על ידו ואתה מלך רשע שלא יעשה נס על ידך... אבל סוף שהמקום עתיד לתבוע דמינו מידך. אמרו שלא נסעו משם עד שבאו צבאות רומי ורוצצו את מוחו [והתקדש שם ה'].

זוהר חלק א קמב, א: כיון שידעו (חנניה ומישאל) שלא אמרו כראוי (שאלוקינו יכול להצילנו), לכן שבו ותיקנו עצמם, שבין כך ובין כך ימסרו נפשם - **אור החמה להרב חיים ויטאל שם:** אדרבה יתקדש שם שמים בראות כל האומות את עם ישראל מחזיקים באלוקיהם ונשרפים על קדושת שמו. **ליקוטי שיחות כז/171:** שלימות הקיום של מצוות קידוש השם מתבטאת בכך, שהמוסר עצמו נשרף על קידוש השם ... היות שבכך בא לידי גילוי במוחש תוקף אמונתו ואהבתו לה' (אבל כשהוא ניצול בנס, הקיום אינו במוחש ובמילא בשלמות).